

**UCHWAŁA NR VI/161/2019
RADY MIEJSKIEJ W ELBLĄGU**

z dnia 27 czerwca 2019 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2024”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 1390; z 2019r., poz. 730) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2024”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Elbląg.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

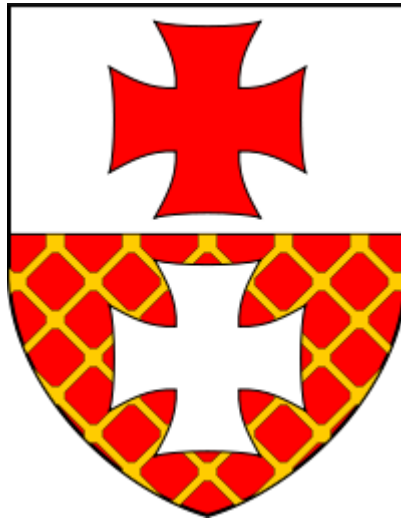
Przewodniczący Rady
Miejskiej w Elblągu

Antoni Czyżyk

Załącznik do Uchwały Nr VI/161/2019

Rady Miejskiej w Elblągu

z dnia 27 czerwca 2019r.

**„Gminny Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2019 – 2024”**

Elbląg, czerwiec 2019 r.

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie.	3
II. Podstawy prawne opracowania Programu	4
III. Przemoc w rodzinie - podstawy teoretyczne.	6
3.1. Pojęcie przemocy w rodzinie.	6
3.2. Rodzaje przemocy w rodzinie i formy zachowań agresywnych.	7
3.3. Skutki przemocy w rodzinie	8
3.4. Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe.	8
3.5. Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci.	9
3.6. Społeczne konsekwencje przemocy w rodzinie.	10
IV. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie.	11
4.1. Dane ogólnokrajowe	11
4.2. Skala problemu przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Elbląg.	11
4.2.1. Skala problemu przemocy w rodzinie na podstawie danych z „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych”.....	11
4.2.2. Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Miasto Elbląg.	21
4.2.3. Skala przemocy w rodzinie na podstawie danych Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Elblągu.	24
4.2.4. Skala przemocy w rodzinie na podstawie danych II i III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Elblągu.	27
4.2.5. Postępowanie Zespołu ds. Lecznictwa Odwykowego Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy domowej.	28
4.2.6. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Elbląg	30
V. Analiza SWOT.	33
5.1. Mocne strony.	33
5.2. Słabe strony.	34
5.3. Szanse.	35
5.4. Zagrożenia.	35
VI. Obszary, cele, działania, wskaźniki, instytucje i podmioty realizujące program.	36
6.1. Obszar I: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.	36
6.2. Obszar II: Działania profilaktyczne mające na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.	39
VII. Zasady finansowania programu.	41
VIII. Sposób realizacji programu, harmonogram działań, zarządzanie programem, monitorowanie i ewaluacja.	41
8.1. Sposób realizacji programu.	41
8.2. Harmonogram działań.	42
8.3. Zarządzanie programem, monitorowanie i ewaluacja.	47

I. WPROWADZENIE

„Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2019-2024” został opracowany w oparciu o art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).

Celem *Programu* jest ograniczenie na terenie Gminy Miasto Elbląg rozmiaru i następstw zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania *Programu* mają charakter wielokierunkowy, dotyczą w szczególności profilaktyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomocy osobom dotkniętym przemocą.

Program ma też służyć działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Program wskazuje główne kierunki działania Gminy Miasto Elbląg w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Realizacja *Programu* będzie się odbywała w oparciu o 2 obszary problemowe, tj.:

- 1) „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie”,
- 2) „Działania profilaktyczne mające na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie”.

Prace nad *Programem* powierzone zostały Zespołowi ds. opracowania „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2024” powołanemu Zarządzeniem Prezydenta Miasta Elbląg nr 327/2018 z dnia 29 sierpnia 2018r. Do zespołu zaproszeni zostali specjaliści i praktycy reprezentujący instytucje i organizacje pozarządowe zajmujące się na terenie Elbląga problematyką przemocy w rodzinie. Profesjonalna wiedza współpracującej kadry specjalistów jest gwarancją, iż zaplanowane do realizacji zadania zwiększą

skuteczność podejmowanych działań, co przełoży się na ograniczenie rozmiaru i następstw zjawiska przemocy w naszym mieście.

II. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.). Rozdział drugi pn. „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.), która w art. 6 ust. 2 zobowiązuje gminy do: opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.
3. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2137 z późn. zm.), w art. 2 ust. 1 wskazuje kształtowanie polityki społecznej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi poprzez m. in. zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2018r., poz. 998 z późn. zm.) powstała w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i

pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 1508 z późn. zm.), która określa kompetencje jednostek i pracowników pomocy społecznej, których zadaniem jest udzielanie wszelkiej pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej. Przemoc w rodzinie jest jednym z powodów przyznawania pomocy społecznej.
6. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2017r., poz. 682 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (t. j. Dz. U. z 2018r., poz. 1600 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 Kodeks Postępowania Karnego (t. j. Dz. U. z 2018r., poz. 1987 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2018r., poz. 450 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2009 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2018r., poz. 1030 z późn. zm.).
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011r., poz. 1245).

Treść i postanowienia zawarte w *Programie* są spójne z najważniejszymi krajowymi i lokalnymi dokumentami, podejmującymi problem przemocy w rodzinie, tj.:

- 1) „Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020”,
- 2) „Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2015-2020”,
- 3) „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Elblągu na lata 2009 - 2020”,
- 4) „Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020”.

III. PRZEMOC W RODZINIE- PODSTAWY TEORETYCZNE

3.1. Pojęcie przemocy w rodzinie

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny (osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny, Dz. U. z 2018r., poz. 1600 z późn. zm.), a także innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które występuje na całym świecie. Najczęściej dotyczy ona najsłabszych, którzy nie potrafią sami się obronić, przede wszystkim kobiety i dzieci. Przemoc ta jest tym bardziej dotkliwa, że pochodzi od osób najbliższych, które powinny obdarowywać miłością i gwarantować poczucie bezpieczeństwa.

Przemoc w rodzinie w szczególności naraża osoby bliskie na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narusza ich godność osobistą, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje to, że:

a) jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;

b) siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba stosująca przemoc jest silniejsza, a osoba doświadczająca przemocy słabsza;

c) narusza prawa i dobra osobiste – osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa osoby doświadczającej przemocy (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);

e) powoduje cierpienie i ból – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doświadczającej przemocy na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że osoba doświadczająca przemocy ma mniejszą zdolność do samoobrony.

3.2. Rodzaje przemocy w rodzinie i formy zachowań agresywnych

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczną, obejmującą działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne.

Formy zachowań agresywnych: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielanie koniecznej pomocy.

2. Przemoc psychiczną, która jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych.

Formy zachowań agresywnych: poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb.

3. Przemoc seksualną, działającą w obszarze zachowań seksualnych, naruszającą intymność pożycia.

Formy zachowań agresywnych: sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, krytyka zachowań seksualnych.

4. Przemoc ekonomiczną, dotyczącą warunków materialnych, która opiera się na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy.

Formy zachowań agresywnych: niezaspakajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia.

5. Zaniedbanie, naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.

Formy zachowań agresywnych: pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.;

3.3. Skutki przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Główne skutki przemocy w rodzinie obejmują:

- **Konsekwencje psychologiczne:** obniżenie poczucia własnej wartości, szansę, poczucie winy i beznadziejności, lęk i depresja.
- **Konsekwencje fizyczne:** problemy ze snem, problemy z trawieniem, bóle głowy, nadciśnienie i problemy z oddychaniem.
- **Skutki społeczne:** izolacja, wyuczona bezradność (bierne znoszenie zachowań krzywdzących, zaburzenia adaptacyjne w pokonywaniu codziennych trudności).

3.4. Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe

U osób poddawanych długotrwałej przemocy występują poważne problemy fizyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów będących skutkami przemocy należą: poważne obrażenia ciała, wzrost częstości chorób somatycznych związanych ze stresem (bóle głowy, żołądka, w krzyżu lub w stawach oraz inne dolegliwości) przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Ofiary często zachowują się niezrozumiale, niejednokrotnie zmieniają zdanie i wycofują zawiadomienie o przestępstwie, bronią sprawcy. Zachowania te są w psychologii tłumaczone najczęściej występowaniem wyuczonej bezradności, zjawiska „prania mózgu” czy stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących zmianie sytuacji i wyjściu z przemocy może wynikać z przekonania o bezskuteczności działań, popartego wcześniejszymi doświadczeniami. Bierność i rezygnacja są również często wynikiem technik manipulacyjnych, jakim ofiara była poddawana ze strony sprawcy, technik mających utrwalić w niej niską samoocenę i wzbudzić poczucie winy.

3.5. Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci

Na szczególnie poważne konsekwencje zachowań przemocowych narażone są dzieci. Często są one bezpośrednimi ofiarami lub/i świadkami przemocy w rodzinie. Obok obrażeń cielesnych przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia, pozbawione miłości, zaufania i bezpieczeństwa. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb wpływa na dalszy rozwój dziecka i jest przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych. Dzieci będące ofiarami wykorzystywania seksualnego wykazują wysoki poziom depresji, myśli samobójcze, zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję, obniżenie samooceny oraz poczucie bezwartościowości i osamotnienia.

Maltretowanie psychiczne niekorzystnie wpływa na rozwój dzieci. Może prowadzić do nieprzystosowania interpersonalnego (brak poczucia bezpieczeństwa, niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami), deficytów intelektualnych (deficyty w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywaniu konfliktów i kreatywności) problemów afektywno-behawioralnych (agresja, samoponížanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm). Skutki przemocy pojawiające się podczas trwania zachowań przemocowych są zaledwie początkiem destrukcyjnego wpływu przemocy domowej.

Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego. Trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków to tylko niektóre ze sposobów ucieczki od problemu przemocy w rodzinie. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ma wpływ na całe dorosłe życie.

Ofiary przemocy, zwłaszcza seksualnej, mają problemy z nawiązaniem i utrzymaniem satysfakcjonujących relacji z innymi osobami. Ponadto, zachowania przemocowe są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą, uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie jako elementy wpisane w rolę kobiety. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie podwyższa ryzyko, że krzywdzone dzieci same staną się krzywdzącymi rodzicami.

3.6. Społeczne konsekwencje przemocy w rodzinie

Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale przede wszystkim powoduje niewyobrażalnie wielkie szkody psychiczne u ofiar, które najczęściej przez lata doświadczają znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbania. Przemoc domowa to także poważny problem społeczny.

Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa. Niezbędne jest zatem podejmowanie planowych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy,

którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

IV. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

4.1. Dane ogólnokrajowe

Właściwe zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Przemoc domowa jest problemem złożonym, o którym nie łatwo się rozmawia, a który jeszcze trudniej zbadać. Istniejące statystyki pozwalają oszacować jedynie jego przybliżone rozmiary. Oficjalne statystyki nie obejmują niezgłaszanych przypadków przemocy, a problematyka przemocy jest traktowana jako sprawa wstydliva, drażliwa, skrywana w czterech ścianach domu, stąd proces badawczy napotyka na liczne bariery metodologiczne.

4.2. Skala problemu przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Elbląg

Skala problemu przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Elbląg została określona na podstawie przeprowadzonej w 2018 roku „Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych”, informacji uzyskanych z Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Miasto Elbląg, II i III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Elblągu, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Elblągu.

4.2.1. Skala problemu przemocy w rodzinie na podstawie danych z „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych”

Raport pn. „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych” przedstawia wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w drugiej połowie 2018 roku, obejmujących podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, **przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym, cyberprzemocą**, a także postawami społecznymi wobec tychże zjawisk.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Miasto Elbląg wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- 1) dorośli mieszkańcy
- 2) dzieci i młodzież szkolna
- 3) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Badania miały charakter ulicznej ankiety w formie papier – ołówek i obejmowały mieszkańców Elbląga, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci byli informowali o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie. W badaniu wzięło udział 500 osób, w tym 226 mężczyzn oraz 274 kobiet. Średnia wieku respondentów wyniosła 42 lat. Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- problemy bezrobocia i lokalnego rynku pracy,
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu,
- zagadnienia związane z przemocą w rodzinie w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych,
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

PRZEKONANIA DOTYCZĄCE WYCHOWANIA DZIECI

Respondenci otrzymali propozycje czterech stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie.

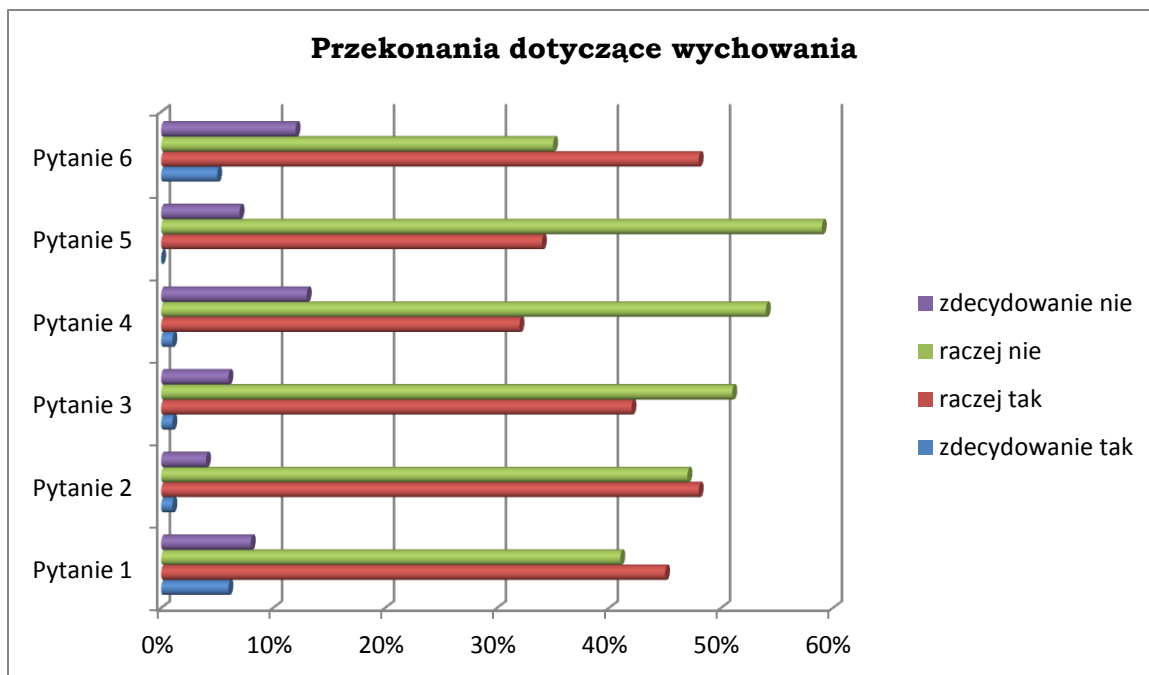
Stwierdzenie: „**Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa**” w 47% spotkało się z brakiem akceptacji wśród respondentów.

Z twierdzeniem, że „**dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek**” nie zgodziło się łącznie 66% respondentów.

Poglądy mieszkańców na temat delegalizacji kar fizycznych prezentują się następująco: **łącznie 57% badanych opowiada się za prawnym zakazem stosowania kar fizycznych. 67% mieszkańców nie zgadza się z twierdzeniem, że kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.**

Postawy badanych mieszkańców wobec przemocy w kontekście wychowania opisują także kolejne dwa stwierdzenia: **Łącznie aż 66% respondentów utożsamia kary fizyczne z przemocą w rodzinie, 53% z nich zgadza się ze stwierdzeniem, że bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców.**

Istotnym jest fakt, że o ile statystyczna większość respondentów deklaruje pozytywne przekonania i podejście do wychowania dzieci, to pozostała, niemała część respondentów akceptuje (a być może nawet stosuje) kary fizyczne, co jest zjawiskiem bardzo niepokojącym.

Legenda:

- 1- Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa.
- 2- Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek.
- 3- Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.
- 4- Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.
- 5- Łagodne kary fizyczne nie są przemocą w rodzinie.
- 6- Bicie dziecka jest oznaką bezkarności rodziców.

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIASTO ELBLĄG

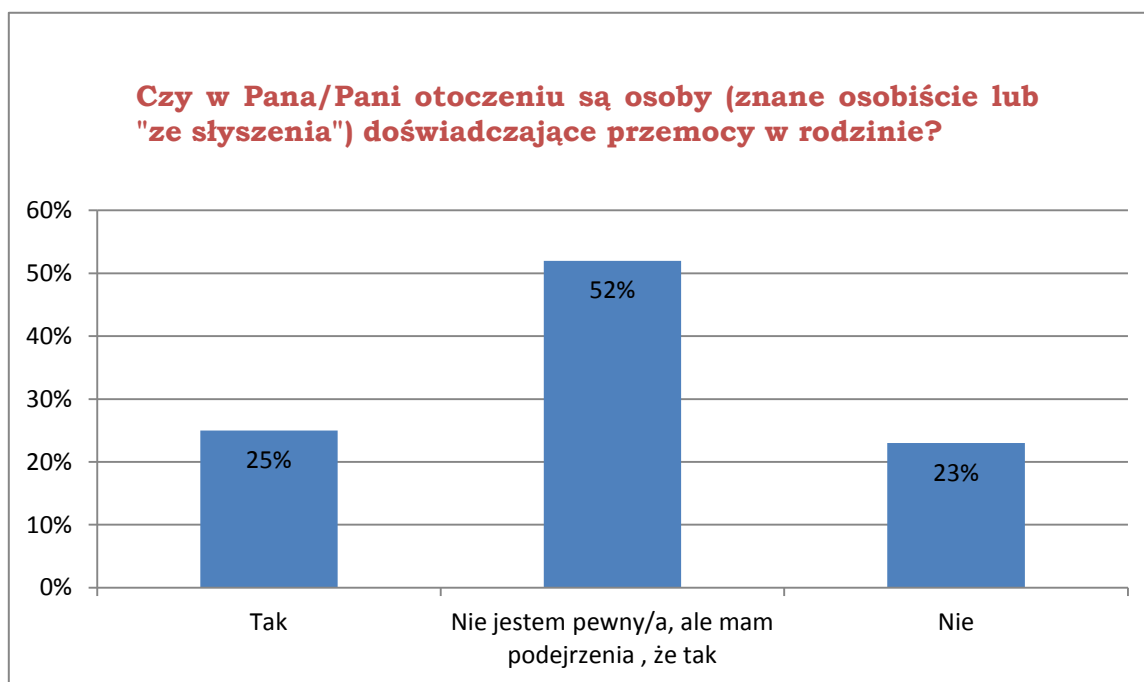
Zjawisko przemocy domowej jest niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiają. Z tego względu zbadano rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

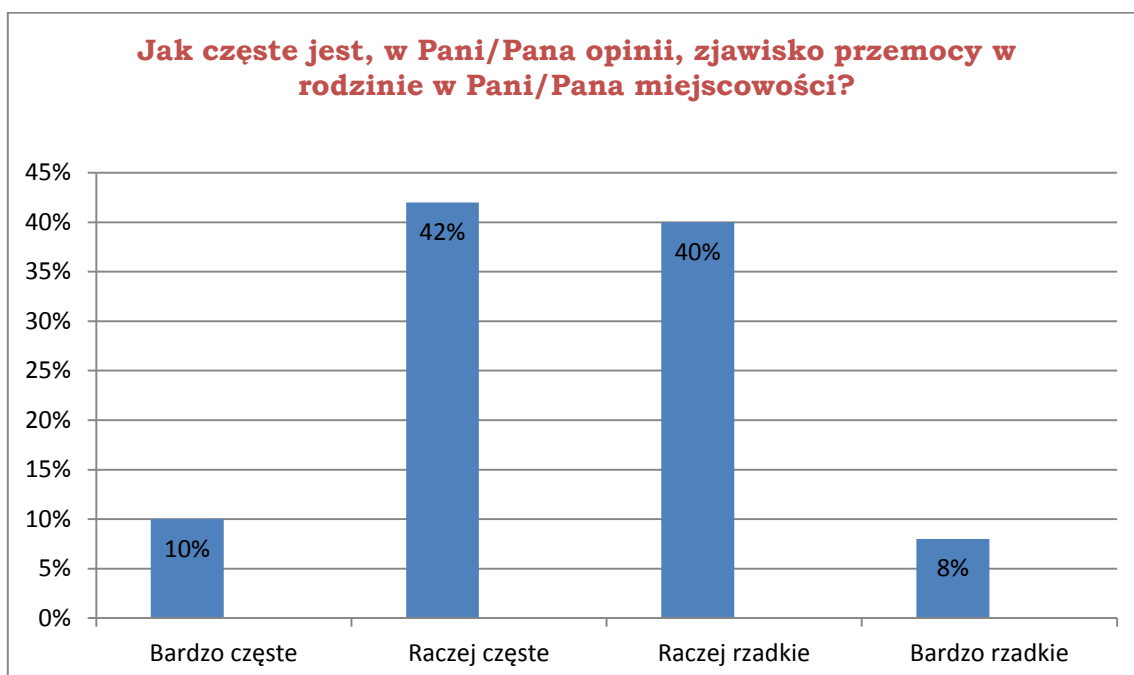
Wyniki badań są niepokojące, ponieważ aż 52% respondentów podejrzewa, że ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 23% jest pewna, że tak się dzieje. Co ważne, 25% badanych wskazało, że było świadkiem przemocy w rodzinie. W związku z tym pytaniem, istotne jest również, w jaki sposób świadkowie zachowań przemocowych reagują. Jednocześnie 42% respondentów deklaruje, że zjawisko przemocy w rodzinie

jest raczej częste, a 40% że raczej rzadkie. 10% odpowiedzi wskazuje, że jest ono bardzo częste, a 8%, że jest ono bardzo rzadkie. Wobec powyższych danych, należy stwierdzić, że opinia badanych na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie w ich rodzinnej miejscowości jest podzielona.

Odpowiedzi badanych jednoznacznie wskazują, że w sytuacji potencjalnego zagrożenia nie pozostałoby bierni. 40% badanych deklaruje obronę ofiary, a kolejne 14% wezwałoby policję. 14% stwierdza brak reakcji po stwierdzeniu, że sytuacja nie wymaga interwencji; 28% pozostawiłoby sprzeczkę do rozwiązania uczestnikom sporu. Z kolei 4% mieszkańców czuje bezradność, w związku z którą nie podejmuje żadnych działań.

Odpowiedzi badanych na pytania dotyczące przekonań na temat przemocy w rodzinie obrazują poniższe wykresy:

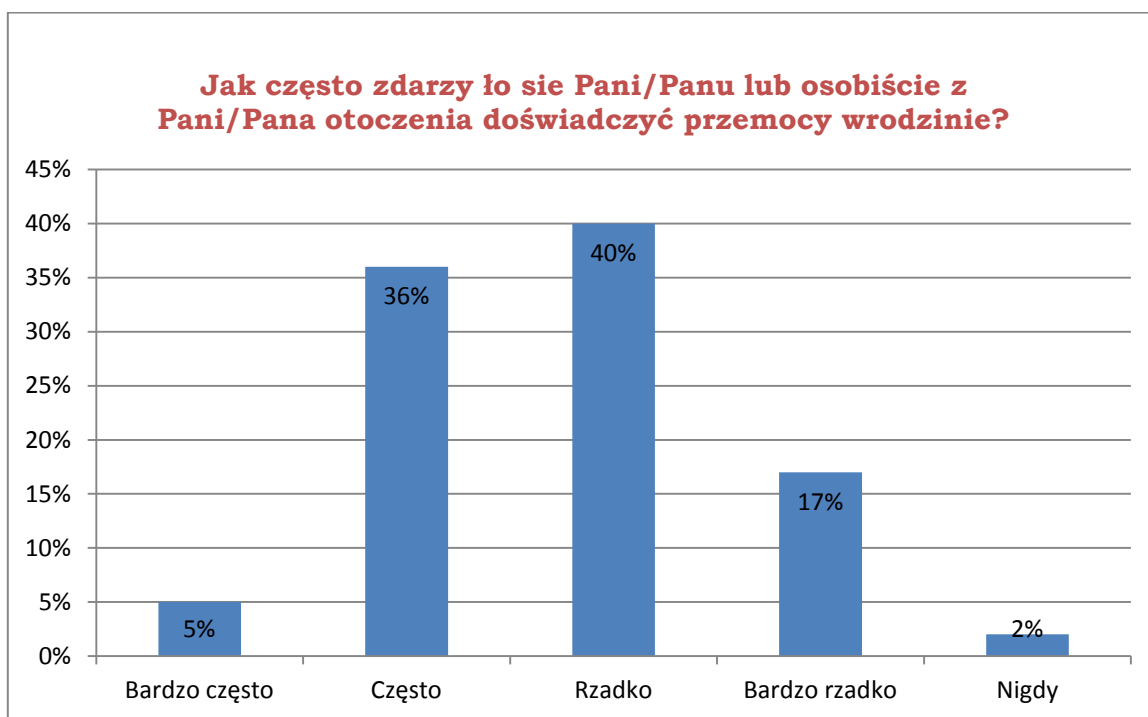
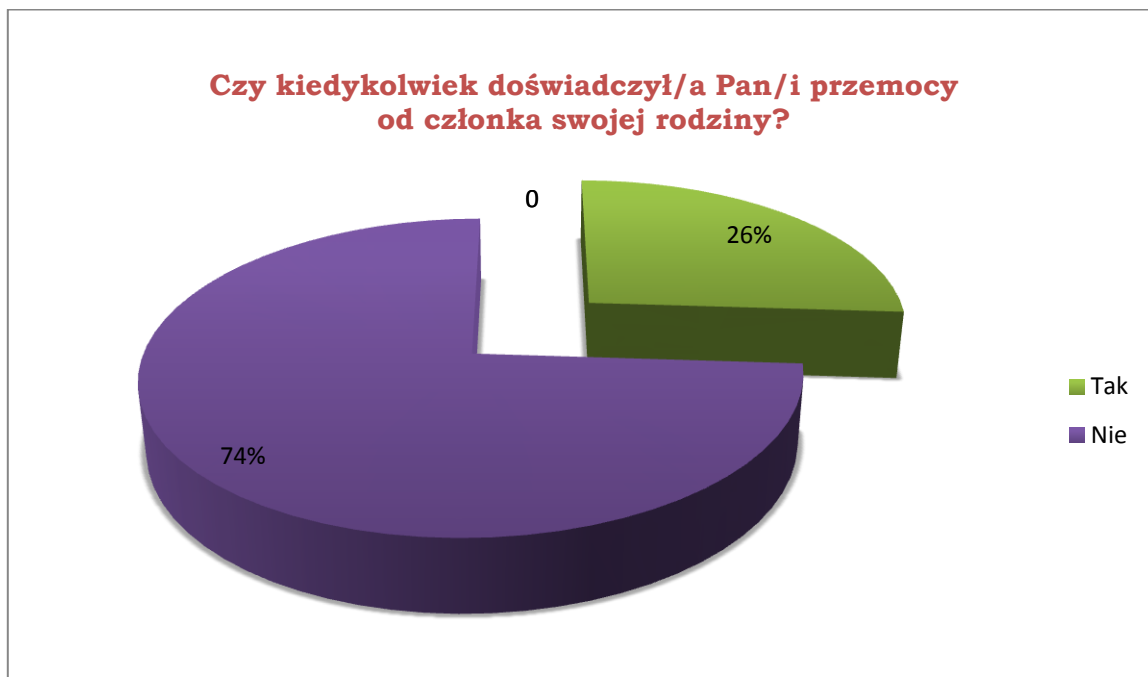

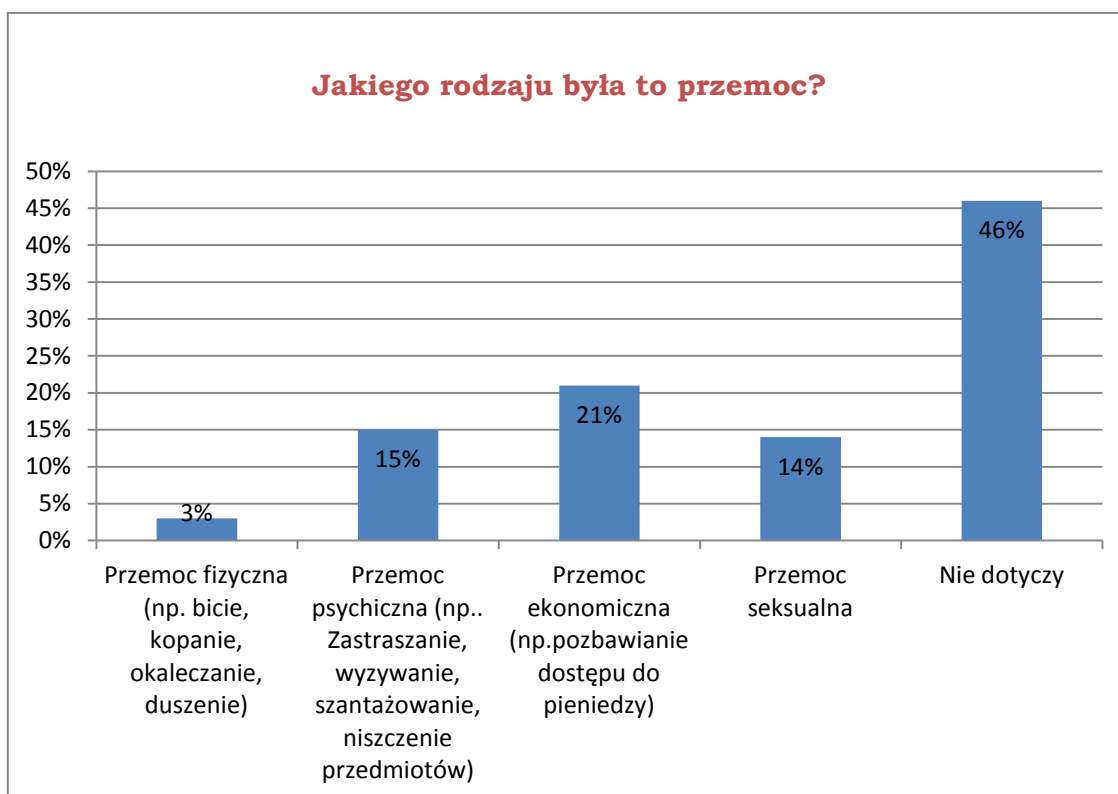
Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych na terenie Elbląga koncentruje się na potrzebach i problemach mieszkańców. Wobec czego, w kwestionariuszu badani mieli możliwość udzielenia informacji zwrotnej na temat doświadczanej przemocy w rodzinie.

Wśród badanej grupy 500 osób aż 26% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny. Kolejne pytanie odnosiło się do częstotliwości

doświadczania przemocy. **Odpowiedzi badanych pozwalają sadzić, że przemoc domowa w ich bezpośrednim otoczeniu występuje rzadko (40%) i często (36%).** Tylko 17% respondentów wskazało, że przemoc zdarza się bardzo rzadko i tylko 2% nigdy nie doświadczyło przemocy.

W dalszej kolejności kwestionariusza badani zostali zapytani o rodzaj doświadczanej przez powyższe osoby przemocy. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się przemoc ekonomiczna – 21% oraz psychiczna – 15%. 46 % respondentów zaznaczyło odpowiedź, że powyższe rodzaje przemocy ich nie dotyczą.

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity.

75% badanych zdecydowanie zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że ukończenie terapii odwykowej od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie obecne jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w tzw. „dobrych domach”. **Jednak mieszkańcy raczej nie są skłonni myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie i łącznie 48% uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. Podobnie 46% zgadza się**

ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Należy zwrócić uwagę na poniższe wartości, które mogą wskazywać na funkcjonujące wśród badanych negatywne przekonania na temat przemocy.

Poniżej wartości wskazują, że badani zgodzili się lub zdecydowanie zgodzili się z takimi szkodliwymi przekonaniem jak:

- „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” (łącznie 40%);
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” (łącznie 35%);
- „Gdyby ofiara naprawdę cierpiała, odeszłaby od sprawcy” (łącznie 34%);
- „Nie ma czegoś takiego, jak gwałt w małżeństwie (łącznie 48%);
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (łącznie 73%).

Zdaniem mieszkańców Elbląga przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: braku pracy wśród członków rodziny (25%), odmienne zdanie członków rodziny (22%); braku posłuszeństwa dzieci (21%); zła sytuacja materialna oraz nieumiejętność radzenia sobie z problemami po 7%; stres (14%) i chorobie psychicznej (4%).

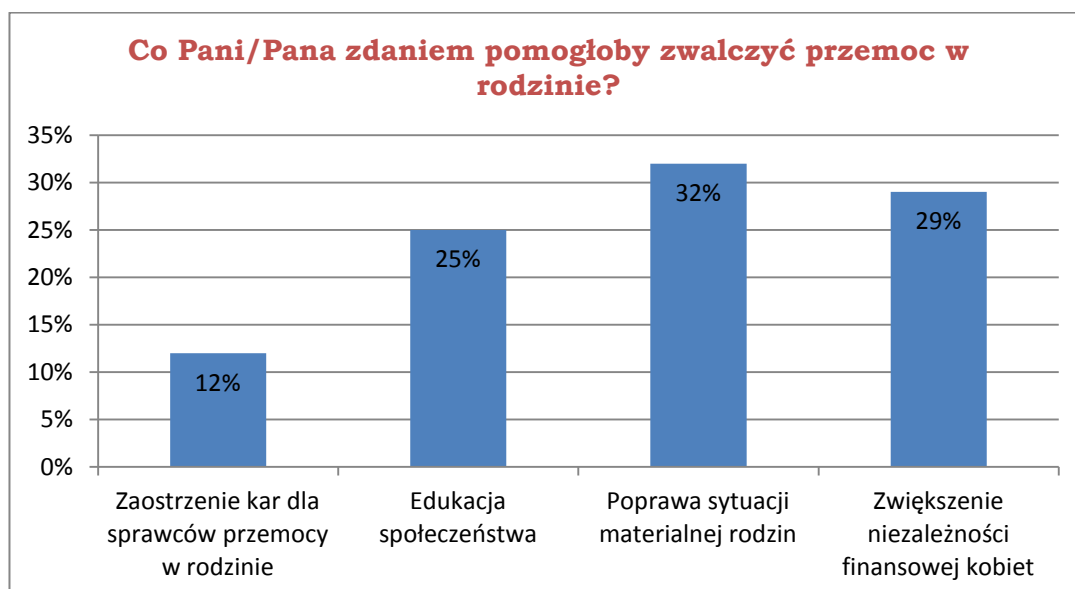

Kolejne pytanie odnosiło się do następującej kwestii: **Jak często Pana/Pani zdaniem w przypadku przemocy w rodzinie zdarza się:**

Twierdzenia	Bardzo często	Czasami	Raczej rzadko	Nigdy
Niepodjęcie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia	14%	58%	27%	1%
Wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą.	2%	47%	51%	0%
Umarzanie sprawy przez prokuraturę.	1%	40%	57%	2%
Złe warunki i procedury przesłuchiwania poszkodowanych.	1%	40%	58%	1%
Orzekanie zbyt łagodnych wyroków.	1%	64%	28%	7%
Długotrwałe dochodzenie i postępowanie sądowe.	25%	43%	29%	3%

Ostatnie pytanie w ankiecie dotyczyło **opinii badanych na temat możliwych rozwiązań ograniczających przemoc w rodzinie.**

Z największą przychylnością respondentów spotkały się propozycje: poprawa materialna rodzin (32%); edukacja społeczeństwa (25%); zwiększenie niezależności finansowej kobiet (29%); zaostrzenie kar dla sprawców przemocy (12%); inne (2%).

4.2.2. Realizacja procedury „NIEBIESKIEJ KARTY” na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Miasto Elbląg.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w Gminie Miasto Elbląg Zarządzeniem nr 452/2011 Prezydenta Miasta Elbląg z dnia 29 września 2011 r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny, który realizuje zadania ustawowe i wynikające z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Zgodnie z art. 9b ust 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390), zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

1. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
3. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
4. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
5. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie Zespół Interdyscyplinarny tworzy Grupy Robocze.

Do zadań Grup Roboczych należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
2. monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
3. dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **procedura „Niebieskie Karty”** obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Przedstawiciele tych podmiotów działają w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Procedurę „Niebieskiej Karty” wszczyna wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Dane statystyczne:

1. Uruchomienie procedury Niebieskiej Karty (formularze NK „A”) w latach 2016-2018.

Lata	2016	2017	2018
Liczba NK „A”	575	560	417

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Miasto Elbląg

2. Instytucje uruchamiające procedurę Niebieskiej Karty w latach 2016 – 2018.

Instytucje uruchamiające procedurę NK	2016	2017	2018
Przedstawiciele Policji	502	488	345
Przedstawiciele jednostek pomocy społecznej	52	48	52
Pracownicy resortu edukacji	10	11	11
Pracownicy służby zdrowia	7	8	2

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Miasto Elbląg

3. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie ze względu na płeć i wiek.

Płeć	2016	2017	2018
Kobieta	500	458	314
Mężczyzna	51	69	67
Osoby niepełnoletnie	20	32	30
Osoby powyżej 60 roku życia	160	137	118

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Miasto Elbląg

4. Informacje o postępowaniu Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.

Czynności Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup roboczych (ilość wniosków, informacji, zawiadomień)	2016	2017	2018
NK „A”, w których wskazywano, że osoba podejrzewana o stosowanie przemocy w rodzinie nadużywa alkoholu lub stosuje środki odurzające.	462	422	340
Zawiadomienia do Prokuratury Rejonowej w Elblągu o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.	15	20	20
Wnioski do Sądu Rodzinnego i Nieletnich w Elblągu o wgląd w sytuację opiekuńczą małoletnich w rodzinach, w których dzieci są dotknięte przemocą w rodzinie, są świadkami przemocy wobec osób dorosłych, lub też stwierdzone zostały zaniedbania opiekuńcze wobec małoletnich, albo zachodzi przypuszczenie demoralizacji osób małoletnich.	11	28	15
Wnioski do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.	56	62	53
Informacje do kuratorów zawodowych o kolejnych incydentach z użyciem przemocy przez osoby objęte dozorem lub nadzorem.	0	22	4

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Miasto Elbląg

Z informacji przedstawionych powyżej wynika, że Komenda Miejska Policji w Elblągu i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu posiadają największy udział w uruchamianiu procedur Niebieskiej Karty w stosunku do pozostałych instytucji. Sytuacja ta wynika z faktu, iż funkcjonariusze KMP podejmują interwencje w związku z przemocą w rodzinie (wezwania), a pracownicy MOPS w ramach pracy socjalnej w środowisku rodzinnym mają

możliwość zdiagnozowania sytuacji i podjęcia interwencji w przypadku wystąpienia przemocy.

Kuratorzy Zawodowi mają prawo przeprowadzania wywiadów środowiskowych, jednak nie są uprawnieni do uruchamiania procedur Niebieskiej Karty. Przedstawiciele pozostałych instytucji nie są uprawnieni do przeprowadzania wywiadów środowiskowych a jedynym źródłem informacji może być świadek przemocy lub osoba dotknięta przemocą, która ujawni problem.

4.2.3. Skala problemu przemocy w rodzinie na podstawie danych Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Elblągu.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie znajduje się w budynku przy ul. Związku Jaszczurczego 17 w Elblągu. Swoją działalność prowadzi od 01.03.2011r., w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu. SOW udziela specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy domowej w zakresie interwencyjnym, prawnym, socjalnym i terapeutycznym służącej bezpieczeństwu i ochronie ofiar przemocy, czasowej izolacji od źródeł kryzysu oraz skutecznej i intensywnej pomocy interwencyjnej. Ośrodek dysponuje 15 miejscami całodobowymi.

Standardy podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie obejmuje:

1. w zakresie interwencyjnym:

- zapewnienie schronienia ofierze przemocy w rodzinie oraz dzieciom pozostającym pod jej opieką, bez skierowania i bez względu na dochód, przez okres do trzech miesięcy z możliwością przedłużenia w przypadkach uzasadnionych sytuacją ofiary przemocy w rodzinie,
- ochronę ofiary przemocy w rodzinie przed osobą stosującą przemoc w rodzinie,
- udzielanie natychmiastowej pomocy psychologicznej i prawnej,
- zorganizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej w przypadku, gdy wymaga tego stan zdrowia ofiary przemocy w rodzinie,

- rozpoznanie sytuacji ofiary przemocy w rodzinie i ocena ryzyka w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa ofiary lub jej dzieci pozostających pod jej opieką

2. w zakresie potrzeb bytowych zapewnienie:

- całodobowego pobytu w ośrodku, pomieszczeń do spania przeznaczonych maksymalnie dla pięciu osób, z uwzględnieniem sytuacji rodzinnej ofiary przemocy w rodzinie,
- wspólnego pomieszczenia do pobytu dziennego z miejscem zabaw dla dzieci i miejsca do nauki,
- ogólnodostępnych łazienek, wyposażonych w sposób umożliwiający korzystanie zarówno przez osoby dorosłe, jak i dzieci,
- miejsca do prania i suszenia,
- ogólnodostępnej kuchni,
- wyżywienia, odzieży i obuwia,
- środków higieny osobistej i środków czystości.

3. w zakresie terapeutyczno-wspomagającym zapewnienie:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- opracowanie indywidualnego planu pomocy ofierze przemocy w rodzinie uwzględniającego: potrzeby, cele, metody i czas pomocy,
- udzielanie poradnictwa: medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego,
- prowadzenie grup wsparcia lub grup terapeutycznych,
- prowadzenie terapii indywidualnej ukierunkowanej na wsparcie ofiary przemocy w rodzinie oraz nabycie umiejętności ochrony przed osobą stosującą przemoc w rodzinie,
- zapewnienie dostępu do pomocy medycznej,
- ocenę sytuacji dzieci na podstawie przeprowadzonego w tej rodzinie rodzinnego wywiadu środowiskowego i udzielanie im wsparcia lub pomocy psychologicznej oraz specjalistycznej pomocy socjoterapeutycznej i terapeutycznej,
- udzielanie konsultacji wychowawczych;

W celu dostosowania zakresu pomocy do sytuacji oraz potrzeb ofiar przemocy w rodzinie specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie:

- współpracuje z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- prowadzi działania ewaluacyjne efektów swojej działalności;
- monitoruje sytuację osób przebywających w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie przez pół roku po jego opuszczeniu z tym, że okres ten może zostać przedłużony w zależności od sytuacji ofiary przemocy w rodzinie.

Dane statystyczne:

ROK	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG SOW						
	Osoby korzystające z całodobowego schronienia			Osoby korzystające z poradnictwa specjalistycznego (niebędące mieszkańcami SOW)			Ogółem
2016	kobiety	22	45	kobiety	111	128	173
	mężczyźni	0		mężczyźni	7		
	dzieci	23		dzieci	10		
2017	kobiety	27	50	kobiety	47	60	110
	mężczyźni	2		mężczyźni	9		
	dzieci	21		dzieci	4		
2018	kobiety	31	74	kobiety	49	66	140
	mężczyźni	2		mężczyźni	10		
	dzieci	41		dzieci	7		

Źródło: Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Elblągu.

Rodzaj konsultacji	LICZBA UDZIELONYCH KONSULTACJI W SOW		
	2016 rok	2017 rok	2018 rok
psychologicznych	196	118	220
prawnych	34	51	59
socjalnych	67	108	165
pedagogicznych, opiekuńczych	255	680	798
wychowawczych	54	142	175

Źródło: Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Elblągu.

4.2.4. Skala przemocy w rodzinie na podstawie danych II i III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Elblągu.

W Zespołach Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Elblągu nr II i III prowadzone były sprawy, w których orzeczenia zostały wydane za czyn z art. 207 § 1 kk., (art., 207. § 1., „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.”)

Liczba spraw, w których orzeczenia zostały wydane za czyn a art. 207 § 1 k.k. według danych Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej nr II i III w Elblągu:

2016 rok- 91,

2017 rok- 54,

2018 rok- 74.

4.2.5. Postępowanie Zespołu ds. Lecznictwa Odwykowego Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Elblągu wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy domowej.

Działający w ramach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Elblągu Zespół ds. Lecznictwa Odwykowego składa się z: przedstawiciela Komendy Miejskiej Policji w Elblągu, Terapeuty Uzależnień Centrum Odwykowo-Terapeutycznego w Elblągu, Specjalisty Terapii Uzależnień oraz pracownika Departamentu Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Elblągu.

Zespół podejmuje działania w sprawach osób zgłoszonych do Komisji, jako nadużywające alkoholu. Informacje o osobach nadużywających alkoholu pochodzą z Komendy Miejskiej Policji, Zespołu Interdyscyplinarnego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, kuratorów sądowych oraz członków rodzin tych osób. W ramach postępowania członkowie Zespołu m.in. prowadzą rozmowy z osobami zgłoszonymi do Komisji oraz członkami ich rodzin, mające na celu zmotywowanie do podjęcia terapii odwykowej i zaprzestania spożywania napojów alkoholowych oraz wskazywanie sposobów utrzymania abstynencji i możliwości leczenia, a także zmotywowanie osób współuzależnionych do podjęcia stosownej terapii. Osoby, które po przeprowadzeniu rozmowy podpisały zobowiązania do dobrowolnego poddania się zdiagnozowaniu i w przypadku diagnozy potwierdzającej uzależnienie od alkoholu podjęcia leczenia odwykowego, pozostają pod kontrolą i obserwacją Zespołu.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2018. poz. 2137 z późn. zm.) osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, kieruje się na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego. Osoby, które według opinii biegłych są uzależnione od alkoholu zobowiązać można do poddania się leczeniu w stacjonarnym lub

niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego. Sąd wszczyna postępowanie na wniosek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych lub prokuratora.

Działania Zespołu d/s. Lecznictwa Odwykowego Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ujęciu statystycznym.

Działania Zespołu d/s. Lecznictwa Odwykowego	2016	2017	2018
Liczba wniosków o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego.	136	142	137
Liczba prowadzonych postępowań (wszczętych w latach ubiegłych).	210	205	200
Liczba zaproszonych osób na posiedzenie Zespołu.	223	230	237
Liczba osób, które zgłosiły się za posiedzenie Zespołu.	87	87	80
Liczba zleceń przeprowadzenia badań przez biegłych.	96	122	119
Liczba przebadanych osób.	43	43	40
Liczba wniosków do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.	57	54	44

Źródło: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Elblągu.

4.2.6. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasto Elbląg.

Wykaz instytucji i organizacji, placówek służby zdrowia i przychodni specjalistycznych funkcjonujących na terenie Elbląga, w których osoby doświadczające przemocy i stosujące przemoc mogą uzyskać pomoc i wsparcie:

INSTYTUCJE PAŃSTWOWE

L.p.	Instytucja/ Organizacja	Adres: 82-300 Elbląg	Nr telefonu, e-mail
1.	Komenda Miejska Policji w Elblągu	ul. 1000-Lecia	997
2.	Prokuratura Okręgowa w Elblągu	Bulwar Zygmunta 13	55 239-41-30 fax: 55 239-41-11 e-mail: poczta@elblag.po.gov.pl
3.	Prokuratura Rejonowa w Elblągu	ul. Plk. Dąbka 8-12	55 239-41-45 fax: 55 239-41-46 e-mail: pr.elblag@elblag.gov.pl
4.	Sąd Rejonowy w Elblągu	ul. Plk. Dąbka 21	Biuro Obsługi Interesantów: 55 611 28 10 55 611 28 11 55 611 28 13

SZPITALE W ELBLĄGU

L.p.	Placówka	Adres: 82-300 Elbląg	Nr telefonu
1.	Szpital Miejski św. Jana Pawła II	ul. Jana Amosa Komeńskiego 35	55 239-44-02
2.	Wojewódzki Szpital Zespolony	ul. Królewiecka 146	Centrala: 55 239-59-00 55 234-41-11 fax: 55 234-56-12
3.	Szpital „EL -VITA” w Elblągu Zarządzany przez B.BRAUN AVITUM Poland Sp. z o.o.	ul. Zw. Jaszczurczego 22	55 233-55-01

INSTYTUCJE I ORGANIZACJE FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE ELBLĄGA

L.p.	Instytucja/ Organizacja	Adres: 82-300 Elbląg	Nr telefonu, e-mail
1.	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	ul. Związku Jaszczurczego 17	55 255-00-01 /czynny całą dobę/ e-mail: sow@mops.elblag.pl
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Winna 9	55 233-60-00 fax : 55 625-61-03 e-mail: mops@mops.elblag.pl
4.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 1	ul. Słoneczna 14	tel: 55 625-82-30 e-mail: ppp1@elblag.com.pl
5.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 2	ul. Kosynierów Gdyńskich 30	55 625-82-51 fax: 55 625-82-53 e-mail: pppdwa@elblag.com.pl
6.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Kosynierów Gdyńskich 42	55 239-30-27 e-mail: dziss@umelblag.pl
7.	Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przepięstwem przy Elbląskim Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej	ul. Związku Jaszczurczego 17 pok. 101	55 642-44-25 e-mail: esas_1@wp.pl
8.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Oddziału Okręgowego w Elblągu	ul. 1 Maja 37	55 232-82-10 e-mail - tpdzo@o2.pl
9.	Poradnia Prawno – Psychologiczna Ligi Kobiet Polskich Oddział Terenowy w Elblągu	Aleja Grunwaldzka 31	tel/fax:55 233-49-23 e-mail: lkp.elblag@wp.pl
10.	Poradnia Rodzinna Caritas Diecezji Elbląskiej	ul. Zamkowa 17	55 232-66-09 mail: caritas.elblag@gmail.com
11.	Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „KARAN”	ul. Królewiecka 197	tel.: 55 649-69-49 e-mail: barten@poczta.onet.pl
12.	Stowarzyszenie „Szansa na rozwój”	ul. Związku Jaszczurczego 17 pok. 113	55 649- 11-44 e-mail: biuro@szansanarozwoj.com

PORADNIE SPECJALISTYCZNE (psychiatryczne i leczenia uzależnień)

L.p.	Przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego (dostawca)	Adres: 82-300 Elbląg	Telefon
1.	Przedsiębiorstwo Podmiotu Leczniczego Poradnia Zdrowia Psychicznego	ul. Królewiecka 195	55 232-67-27
2.	NZOZ Młodzieżowy Ośrodek Terapeutyczny KARAN „Dom Zacheusza”	ul. Królewiecka 197	55 649-69-49
3.	NZOZ Centrum Odwykowo – Terapeutyczne	ul. Trybunalska 11	55 232-56-89
4.	NZOZ Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień „MONAR” w Elblągu	ul. Jana Amosa Komeńskiego 42	55 236-92-13

PRZYCHODNIE LEKARSKIE

L.p.	Przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego (dostawca)	Adres: 82-300 Elbląg	Telefon
1.	Przychodnia Lekarska "HYGEIA" Kanclerz i Partnerzy	ul. Gen. Józefa Bema 80	55 235-19-41
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Twoje Zdrowie-EL"	ul. Elizy Orzeszkowej 13	55 221-02-80
3.	Przedsiębiorstwo Podmiotu Leczniczego "MEDICUS I" Lekarze K. Baranowski i Partnerzy	ul. Królewiecka 195	55 234-54-64
4.	Spółka Lekarska "ZDROWIE" Gonsior i Partnerzy	ul. Gen. Józefa Bema 80	55 233-69-71
5.	Przedsiębiorstwo Podmiotu Leczniczego „Jaśminowa” Spółka Lekarska Gańko i Partnerzy	ul. Robotnicza 79	55 234-04-61
6.	Spółka Lekarska "Duży Medyk" Łuba i Partnerzy	ul. Jana Myliusza 20	55 232-25-65
7.	Zespół Lekarzy Rodzinnych "OMNIA" s. c. Alina Pukszo-Połchowska, Anna Barska	ul. Królewiecka 195	55 611-02-78
8.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "PANAKEJA" Lek. Waldemar Połczyński	ul. Podgórna 12	55 235-80-10 55 235-80-14

9.	Lekarska Spółka Partnerska "OSTOJA" Łaszkiwicz i Partnerzy	Aleja Tysiąclecia 5	55 232-65-81
10.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ALFA" Spółka Partnerska Lekarzy	ul. Jana Amosa Komeńskiego 35	55 239-45-13
11.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ZAWADA" s. c. Teresa Goryszewska, Paweł Goryszewski	ul. Wiejska 18	55 611-03-70
12.	Michał Jędrzyński Lekarz POZ	ul. Stefana Żeromskiego 2 B	55 233-47-55
13.	Poradnia Rodzinna "DAR SERCA" lekarze A. Błaut-Kotyńska, B. Półtorak-Osińska, U. Skonieczna Spółka Partnerska	ul. Jana Bażyńskiego 2	55 234-65-31
14.	"VITA" Spółka Partnerska Lekarzy Rodzinnych B. Arkabus, M. Gajda, J. Laudańska- Łukowicz, J. Rosenau, I. Sękowska	ul. Jana Bażyńskiego 2	55 232-33-00 55 232-98-88
15.	Samodzielny Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej "PRZYCHODNIA ZATORZE" Brygida Gulda	ul. Lotnicza 51	55 233-65-74
16.	Ryszard Prusak Lekarz POZ	ul. Legionów 11	55 234-75-13
17.	Centrum Medyczne „LIFECLINIKA”	ul. Węgrowska 3	55 235-11-94

V. ANALIZA SWOT

Opracowana diagnoza problemu zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Elbląg oraz potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez podmioty działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozwoliły na sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Elbląg.

5.1. Mocne Strony

1. Duża ilość instytucji i dostępność do usług świadczących pomoc na rzecz doświadczających przemocy w rodzinie.

2. Dobrze przygotowana grupa specjalistów.
3. Znajomość środowisk, w których występuje zjawisko przemocy, przez właściwe służby.
4. Wypracowane standardy postępowania w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie.
5. Działalność Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.
6. Realizacja programów profilaktyczno - edukacyjnych.
7. Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny.
8. Dostęp dla mieszkańców miasta do bezpłatnej pomocy psychologicznej i poradnictwa specjalistycznego, prawnego, socjalnego.
9. Istniejące grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy.
10. Kierowanie wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego w pierwszej kolejności dotyczących osób, w stosunku do których istnieje podejrzenie stosowania przemocy domowej.

5.2. Słabe strony

1. Niska świadomość społeczeństwa na temat zjawiska przemocy (powielanie stereotypów, przyzwolenie na przemoc, brak reakcji).
2. Duża skala zjawiska przemocy.
3. Trudności z rozpoznawaniem zjawiska przemocy.
4. Zbyt mała ilość środków finansowych na realizację zadań pomocowych.
5. Trudność w dostępie do specjalistów uzależnień oraz psychiatrii.
6. Niewystarczająca współpraca pomiędzy instytucjami.
7. Niewystarczająca ilość działań w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
8. Niski poziom zaangażowania rodzin we współpracę z grupami roboczymi.
9. Niewystarczająca oferta wspólnych szkoleń dla pracowników socjalnych, policjantów, kuratorów sądowych, służby zdrowia i in.
10. Problemy związane z zażywaniem substancji psychoaktywnych.

11. Niedostateczne wykorzystywanie istniejących narzędzi w zakresie zobowiązania sprawców przemocy oraz osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
12. Brak informatora dotyczącego spraw związanych z przemocą.
13. Duża ilość osób starszych doświadczających przemocy w rodzinie.

5.3. Szanse

1. Możliwość przekazania informacji do wszystkich placówek służby zdrowia na terenie miasta Elbląg poprzez organy rejestrujące działalność leczniczą.
2. Możliwość wykorzystania lokalnych mediów w celu prowadzenia kampanii informacyjno – edukacyjnych.
3. Zmieniająca się świadomość społeczna w postrzeganiu przemocy w rodzinie.
4. Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
5. Możliwość korzystania z dobrych praktyk z Polski.
6. Ustawowy obowiązek tworzenia gminnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Zmiany prawne mające na celu poprawę skuteczności ochrony ofiar przemocy oraz ułatwienie izolacji sprawców od ofiar przemocy.
8. Ustawowy obowiązek opracowywania programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.
9. Ogólnopolskie kampanie informacyjne dotyczące zwiększenia wiedzy na temat możliwości uzyskania pomocy i placówek oferujących pomoc.

5.4. Zagrożenia

1. Niewystarczająca ilość placówek leczenia psychiatrycznego.
2. Brak zaplecza umożliwiającego egzekucję eksmisji sprawców przemocy w rodzinie.
3. Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc.

4. Niska skuteczność programów terapeutycznych kierowanych do osób uzależnionych.
5. Przedłużające się w czasie procedury policyjne, prokuratorskie, sądowe, w tym alimentacyjne.

VI. OBSZARY, CELE, DZIAŁANIA, WSKAŹNIKI, INSTYTUCJE I PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM

6.1. OBSZAR I: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Cel główny:

Ograniczenie na terenie Gminy Miasto Elbląg rozmiaru i następstw zjawiska przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności i podniesienie skuteczności działań ochronnych i pomocowych na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie w tym osób starszych.
2. Intensyfikacja działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych oraz uprawnionych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także jakości i dostępności świadczonych usług w tym zakresie, poprzez podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadr.
4. Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez systematyczną diagnozę problemu oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, w tym wobec osób starszych.

Działania:

1. Monitorowanie dostępności i skuteczności działań ochronnych.
2. Dążenie do utworzenia mieszkania tymczasowego pobytu dla osób opuszczających Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Elblągu.

3. Tworzenie i realizacja projektów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony osób doświadczających tej przemocy w tym osób starszych.
4. Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy miejsc całodobowych w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.
5. Świadczenie poradnictwa (pedagogicznego, medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego i wychowawczego) oraz mediacji dla osób doświadczających i zagrożonych przemocą w rodzinie.
6. Prowadzenie działań terapeutycznych oraz grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
7. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego.
8. Systematyczna realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
9. Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”.
10. Świadczenie poradnictwa (medycznego, psychologicznego, prawnego, rodzinnego) oraz mediacji dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
11. Prowadzenie działań terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
12. Szkolenia dla osób pracujących z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc w rodzinie.
13. Zapewnienie wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi i stosującymi przemoc w rodzinie.
14. Monitorowanie problemu przemocy w rodzinie poprzez systematyczne spotkania przedstawicieli instytucji udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz analiza sprawozdawczości.
15. Prowadzenie lokalnej kampanii społecznej poprzez organizację konferencji, warsztatów i innych spotkań organizowanych dla mieszkańców miasta, instytucji i organizacji wspomagających rodzinę.
16. Opracowanie i publikacja materiałów informacyjnych mówiących o przyczynach i skutkach przemocy w rodzinie oraz instytucjach udzielających pomocy rodzinie przeżywającej kryzys (broszury, plakaty, ulotki, informator itp.)

Wskaźniki:

- Liczba instytucji i organizacji pozarządowych udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie,
- Liczba programów wdrożonych i realizowanych,
- Liczba interwencji Komendy Miejskiej Policji w Elblągu w związku z przemocą w rodzinie,
- Ilość orzeczeń izolujących osoby stosujące przemoc w rodzinie od osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- Liczba wdrożonych, prowadzonych i zakończonych procedur „NK”,
- Liczba wniosków, w tym o dofinansowanie o utworzenie mieszkania,
- Liczba opracowanych projektów obejmujących działania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Liczba zrealizowanych w/w. projektów.
- Liczba osób biorących udział w w/w. projektach,
- Liczba osób korzystających ze schronienia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Liczba osób, które skorzystały z usług w zakresie poradnictwa,
- Liczba udzielonych porad,
- Liczba placówek udzielających poradnictwa,
- Liczba grup terapeutycznych,
- Liczba osób objętych terapią,
- Liczba zrealizowanych szkoleń dla osób pracujących z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc w rodzinie,
- Liczba osób uczestniczących w w/w szkoleniach,
- Liczba osób podnoszących kwalifikacje (podniesienie poziomu wykształcenia, zdobycie dodatkowych kwalifikacji, uprawnień) w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub prowadzenia terapii,
- Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa, superwizji,
- Liczba grup wsparcia,
- Liczba spotkań przedstawicieli instytucji udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- Liczba osób biorących udział w spotkaniach,

- Liczba konferencji, seminariów, warsztatów i innych spotkań,
- Liczba osób uczestniczących w w/w. działaniach,
- Liczba opracowanych i wydanych mieszkańcom miasta materiałów informacyjnych.

Instytucje i podmioty realizujące działania:

- Urząd Miejski,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Komenda Miejska Policji w Elblągu,
- Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej,
- Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych,
- Okręgowa Izba Lekarska w Gdańsku delegatura w Elblągu,
- Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Elblągu,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz dziecka i rodziny.

6.2. OBSZAR II: Działania profilaktyczne mające na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Cel główny: Zapewnienie specjalistycznej pomocy rodzinom zagrożonym przemocą w rodzinie, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie pomocy dzieciom i młodzieży doświadczającej i zagrożonej przemocą w rodzinie.
2. Edukacja rodziców/opiekunów w zakresie właściwych postaw rodzicielskich.

Działania:

1. Prowadzenie zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej.
2. Prowadzenie zajęć terapeutycznych z dziećmi doświadczającymi przemocy lub będącymi świadkami przemocy.
3. Prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych i zajęć psychoedukacyjnych dla rodziców i opiekunów dzieci, służących wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.
4. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, rodzinnego, pedagogicznego dla rodziców w zakresie prawidłowych metod i umiejętności wychowawczych).

Wskaźniki:

- Liczba przeprowadzonych zajęć profilaktyczno-edukacyjnych,
- Liczba przeprowadzonych warsztatów,
- Liczba osób, które skorzystały z terapii,
- Liczba przeprowadzonych warsztatów i zajęć psychoedukacyjnych,
- Liczba przeprowadzonych szkół dla rodziców,
- Liczba osób uczestniczących w warsztatach, zajęciach psychoedukacyjnych i szkołach dla rodziców,
- Liczba osób, które skorzystały z usług w zakresie poradnictwa,
- Liczba udzielonych porad.

Instytucje i podmioty realizujące działania:

- Urząd Miejski,
- Placówki oświatowe,
- Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze,
- Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne w Elblągu,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz dziecka i rodziny.
- Placówki wsparcia dziennego.

VII. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Zakłada się, że niniejszy program będzie finansowany w różnych formach, z wykorzystaniem wielu źródeł finansowania, dlatego zakres realizacji działań programowych w poszczególnych latach uzależnia się od wielkości środków finansowych Gminy Miasta Elbląg na prawach powiatu, a także środków będących w dyspozycji organizacji pozarządowych i innych podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz dzieci i rodziny. Ponadto uprawnione jednostki i organizacje aplikować będą o środki pozabudżetowe na realizację zaplanowanych w niniejszym programie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony osób doświadczających przemocy w rodzinie, a także osób stosujących przemoc w rodzinie.

VIII. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU, HARMONOGRAM DZIAŁAŃ, ZARZĄDZANIE PROGRAMEM, MONITOROWANIE I EWALUACJA

8.1. Sposób realizacji programu

Zakłada się, że „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2019 – 2024” będzie miał charakter interdyscyplinarny i realizowany będzie przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i ograniczania przemocy w rodzinie. Ze względu na interdyscyplinarny charakter programu cele realizowane będą w formie pracy ciągłej przez okres sześciu lat.

Działania skierowane do społeczności, instytucji, organizacji pozarządowych z obszaru przeciwdziałania będą miały charakter:

- **profilaktyczny** – promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy, nowatorskich i systemowych rozwiązań,
- **edukacyjny** – upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy,

- **pomocowy** – specjalistyczne poradnictwo, działania profilaktyczno – terapeutyczne, korekcyjno – edukacyjne, informowanie o miejscach i możliwościach udzielenia pomocy,
- **wspierający** – wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, współpraca i wymiana doświadczeń oraz informacji.

8.2. Harmonogram działań

Wdrożenie i realizacja *Programu* odbywać się będzie zgodnie z ustalonym harmonogramem. Harmonogram będzie uwzględniał: działania, termin realizacji projektowanych działań, realizatorów poszczególnych zadań, sposób realizacji działań z uwzględnieniem wskaźników

Harmonogram do „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2019 - 2024”

Nr zadania w obszarze	Działania	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki
Obszar I: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.				
Cel główny: Ograniczenie, na terenie Gminy Miasto Elbląg rozmiaru i następstw zjawiska przemocy w rodzinie.				
Cel szczegółowy 1: Zwiększenie dostępności i podniesienie skuteczności działań ochronnych i pomocowych na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie w tym osób starszych.				
I.1.1.	Monitorowanie dostępności i skuteczności działań ochronnych.	2019-2024	- Instytucje udzielające wsparcia, - organizacje pozarządowe, - Komenda Miejska Policji, - Zespół Interdyscyplinarny, - Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej.	- Ilość instytucji i organizacji pozarządowych udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie, - Liczba programów wdrożonych i realizowanych, - Liczba interwencji Komendy Miejskiej Policji w Elblągu w związku z przemocą w rodzinie, - Ilość orzeczeń izolujących osoby stosujące przemoc w

				rodzynie od osób doświadczających przemocy w rodzinie. - Liczba wdrożonych, prowadzonych i zakończonych procedur „NK”,
I.1.2.	Dążenie do utworzenia mieszkania tymczasowego pobytu dla osób opuszczających Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Elblągu.	2019-2024	- Urząd Miejski, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	- Liczba wniosków o dofinansowanie o utworzenie mieszkania.
I.1.3.	Tworzenie i realizacja projektów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony osób doświadczających tej przemocy w tym osób starszych.	2019-2024	- Urząd Miejski, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - organizacje pozarządowe.	- Liczba opracowanych projektów obejmujących działania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - Liczba zrealizowanych w/w. projektów. - Liczba osób biorących udział w w/w. projektach.
I.1.4.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy miejsc całodobowych w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.	2019-2024	- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.	- Liczba osób korzystających ze schronienia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.
I.1.5.	Świadczenie poradnictwa (pedagogicznego, medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego i wychowawczego) oraz mediacji dla osób doświadczających i zagrożonych przemocą w rodzinie.	2019-2024	- Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, - organizacje pozarządowe, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.	- Liczba osób, które skorzystały z usług w zakresie poradnictwa, - Liczba udzielonych porad, - Liczba placówek udzielających poradnictwa.
I.1.6.	Prowadzenie działań terapeutycznych oraz grup wsparcia dla	2019-2024	- organizacje pozarządowe, - Zakłady Opieki	- Liczba grup wsparcia, - Liczba grup terapeutycznych,

	osób doświadczających przemocy w rodzinie.		Zdrowotnej.	- Liczba osób objętych terapią, - Liczb osób, które skorzystały z pomocy w ramach grup wsparcia.
I.1.7.	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego.	2019-2024	- Zespół Interdyscyplinarny.	- Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, - Liczba spotkań grup roboczych.
Cel szczegółowy 2: Intensyfikacja działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.				
I.2.1	Systematyczna realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	W zależności od pozyskania środków finansowych	- Miejski Ośrodek Pomocy społecznej, - organizacje pozarządowe.	- Liczba programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. - Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.
I.2.2.	Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”.	2019-2024	- Zespół Interdyscyplinarny.	- Liczba wdrożonych i prowadzonych procedur „NK”, - Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie o stosowanie przemocy w rodzinie.
I.2.3.	Świadczenie poradnictwa (medycznego, psychologicznego, prawnego, rodzinnego) oraz mediacji dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	2019-2024	- Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, - organizacje pozarządowe, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,	- Liczba osób, które skorzystały z usług w zakresie poradnictwa, - Liczba udzielonych porad, - Liczba placówek udzielających poradnictwa.
I.2.4.	Prowadzenie działań terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	2019-2024	- Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, - organizacje pozarządowe, - Zakłady Opieki Zdrowotnej.	- Liczba grup terapeutycznych, - Liczba osób objętych terapią,
Cel szczegółowy 3: Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz jakości i dostępności świadczonych usług w tym zakresie poprzez podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadr.				
I.3.1.	Szkolenia dla osób pracujących z osobami	W zależności od pozyskania	- Urząd Miejski, - Miejski Ośrodek	- Liczba zrealizowanych szkoleń dla osób

	doświadczającymi i stosującymi przemoc w rodzinie.	środków finansowych	Pomocy Społecznej, - Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej, - Komenda Miejska Policji, - organizacje pozarządowe.	pracujących z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc w rodzinie, - Liczba osób uczestniczących w w/w szkoleniach. - Liczba osób podnoszących kwalifikacje (podniesienie poziomu wykształcenia, zdobycie dodatkowych kwalifikacji, uprawnień) w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub prowadzenia terapii.
I.3.2.	Zapewnienie wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi i stosującymi przemoc w rodzinie.	2019-2024	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - organizacje pozarządowe.	- Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa, superwizji, - Liczba grup wsparcia.
Cel szczegółowy 4: Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez systematyczną diagnozę problemu oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w tym wobec osób starszych.				
I.4.1.	Monitorowanie problemu przemocy w rodzinie poprzez systematyczne spotkania przedstawicieli instytucji udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz analiza sprawozdawczości.	Raz w roku	- Urząd Miejski, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej, - Komenda Miejska Policji, - Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych, - organizacje pozarządowe.	- Liczba spotkań przedstawicieli instytucji udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, - Liczba osób biorących udział w spotkaniach
I.4.2.	Prowadzenie lokalnej kampanii społecznej poprzez organizację konferencji, warsztatów i innych spotkań organizowanych dla mieszkańców miasta, instytucji i organizacji wspomagających	2019-2024	- Urząd Miejski, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej, - Komenda Miejska Policji, - Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych,	- Liczba konferencji, seminariów, warsztatów i innych spotkań, - Liczba osób uczestniczących w w/w. działaniach.

	rodzinę.		- organizacje pozarządowe.	
I.4.3.	Opracowanie i publikacja materiałów informacyjnych mówiących o przyczynach i skutkach przemocy w rodzinie oraz instytucjach udzielających pomocy rodzinie przeżywającej kryzys (broszury, plakaty, ulotki itp.)	2019-2024	- Urząd Miejski, - Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych, - organizacje pozarządowe.	- Liczba opracowanych i wydanych mieszkańcom miasta materiałów informacyjnych,
Obszar II : Działania profilaktyczne mające na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.				
Cel główny: Zapewnienie specjalistycznej pomocy rodzinom zagrożonym przemocą w rodzinie, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.				
Cel szczegółowy 1: Zapewnienie pomocy dzieciom i młodzieży doświadczającej lub zagrożonej stosowaniem wobec nich przemocy.				
II.1.1.	Prowadzenie zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej.	2019-2024	- organizacje pozarządowe.	- Liczba przeprowadzonych zajęć profilaktyczno-edukacyjnych, - Liczba osób uczestniczących w warsztatach.
II.1.2.	Prowadzenie zajęć z dziećmi w specjalistycznych placówkach wsparcia dziennego.	2019-2024	- Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, - Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne, - organizacje pozarządowe. - Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, - Placówki wsparcia dziennego	- Liczba przeprowadzonych warsztatów, - Liczba osób uczestniczących w warsztatach, - Liczba osób, które skorzystały z terapii.
Cel szczegółowy 2: Edukacja rodziców/opiekunów w zakresie właściwych postaw rodzicielskich i metod wychowawczych.				
II.2.1.	Organizacja	2019-2024	- Urząd Miejski,	- Liczba przeprowadzonych

	warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców i opiekunów dzieci, służących wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.		- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, - Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne, - organizacje pozarządowe. - Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.	warsztatów i zajęć psychoedukacyjnych, - Liczba przeprowadzonych szkół dla rodziców, - Liczba osób uczestniczących w warsztatach, zajęciach psychoedukacyjnych i szkołach dla rodziców.
II.2.2.	Organizacja poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, rodzinnego, pedagogicznego dla rodziców w zakresie prawidłowych metod i umiejętności wychowawczych).	2019-2024	- Urząd Miejski, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, - Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne, - organizacje pozarządowe. - Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.	- Liczba osób, które skorzystały z usług w zakresie poradnictwa, - Liczba udzielonych porad.

8.3. Zarządzanie programem, monitorowanie i ewaluacja.

Zarządzanie:

Programem zarządzać będzie Zespół ds. monitorowania i ewaluacji, powołany przez Prezydenta Miasta Elbląg. Za koordynowanie prac Zespołu ds. monitorowania i ewaluacji niniejszego programu odpowiada Departament Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Elblągu.

Spotkania Zespołu odbywać się będą co najmniej raz w roku celem:

- wymiany informacji oraz doświadczeń,
- inicjowania szczegółowych działań zawartych w harmonogramie,
- przeprowadzenia bieżącego monitorowania,
- przeprowadzenia ewaluacji częściowej (raz w roku),
- ustalenia potrzeb finansowych na dalszą realizację niniejszego programu,

- opracowania projektu (według potrzeb) zmian w harmonogramie realizacji programu.

Monitorowanie:

Program będzie monitorowany raz w ciągu roku w celu sprawdzenia czy:

- 1) działania ujęte w programie są realizowane,
- 2) działania określone w harmonogramie są realizowane w ustalonych terminach.

Porównanie informacji, danych na temat postępów realizacji programu z harmonogramem pozwoli na rejestrację bezpośrednich rezultatów prowadzonych działań oraz na zweryfikowanie tempa i kierunku realizacji założonych celów programowych.

Ewaluacja:

Dla zbadania efektów programu, w trakcie jego realizacji (raz w roku) oraz po jego zakończeniu przeprowadzona zostanie ewaluacja pod kątem następujących kryteriów:

- 1) adekwatności – stopień dostosowania programu do potrzeb osób, które zostały nim objęte,
- 2) użyteczności – stopień przydatności programu dla odbiorców,
- 3) skuteczności – stopień osiągnięcia zaplanowanych celów,
- 4) efektywności – sprawność działań podejmowanych w toku realizacji programu,
- 5) oddziaływania – stopień, w jakim korzyści odniesione przez uczestników programu miały szerszy wpływ na ich otoczenie,
- 6) trwałości – utrzymanie efektów oddziaływania programu.

Do badań ewaluacyjnych wykorzystane zostaną techniki ilościowe, np. badanie trendów na podstawie danych statystycznych oraz techniki jakościowe, np. ankiety.

Ewaluacja całego programu realizowana będzie m. in. przy wykorzystaniu materiałów sprawozdawczych i ewaluacyjnych z realizacji poszczególnych działań, w tym z realizowanych ze środków zewnętrznych.

Ewaluacja programu polegała będzie na sprawdzeniu, w jakim stopniu wskazane w nim kierunki działania zostały zrealizowane. Po przeprowadzeniu analizy zebranych danych, uzyskane informacje posłużą do dalszego planowania i modyfikacji programu.

Ewaluacja programu ma znaczenie zarówno dla realizujących go podmiotów, które sprawdzają w ten sposób efektywność swoich działań i skuteczność przyjętych założeń, jak i dla sponsorów (budżetowych i pozabudżetowych), którzy oczekują informacji o sposobie wydatkowania środków.